

PLAN VAN AANPAK 2024-2026

Gemeente Tholen

Regeling specifieke uitkering sport en bewegen,
gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie
en de sociale basis 2023–2026

Naam Gemeente:	Gemeente Tholen
Naam verantwoordelijk wethouder:	Wethouder Corniel van Leeuwen
Datum van insturen:	14-09-2023
Contactpersoon voor aanvullende informatie:	Vincent Burger en Jordi Reuvers
E-mailadres:	vincent.burger@tholen.nl – Jordi.reuvers@tholen.nl
Telefoonnummer:	0166-668200

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

Inleiding	3
1. Sport, bewegen en cultuur (doelen en resultaten, uitvoering en samenwerking)	5
1.1 Thema 1 Lokaal Sportakkoord en Thema 2 Brede regeling Combinatiefuncties:	5
2. Gezondheid en sociale basis (doelen en resultaten, uitvoering en samenwerking)	8
2.1 Thema 3. Terugdringen gezondheidsachterstanden	8
2.2 Thema 4. Kansrijke Start	8
2.3 Thema 5. Mentale gezondheid	8
2.4 Thema 6. Aanpak overgewicht en obesitas	9
2.5 Thema 7. Valpreventie	10
2.6 Thema 8. Leefomgeving	11
2.7 Thema 9. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en vroegsignalering Alcoholproblematiek	11
2.8 Thema 10. Versterken Sociale Basis	12
2.9 Thema 11. Mantelzorg	13
2.10 Thema 12. Eén tegen eenzaamheid	13
2.11 Thema 13. Welzijn op recept	13
3. Ondersteunende onderdelen: Versterking kennis- en adviesfunctie GGD en Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	15
3.1 Thema 14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15
3.2 Thema 15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	15
4. Hoe wordt de voortgang bewaakt?	16
5. Beschrijf op welke wijze samenhang en synergie wordt nagestreefd tussen uitvoering op de verschillende hoofdthema's en onderdelen.	16
6. Verbinding onderdelen Brede SPUK en doelen GALA en Sportakkoord II, Toestemming gebruik informatie en Ondertekening	17
7. Toestemming gebruik informatie	17
8. Ondertekening	18

Inleiding

Waar staat de gemeente?

In de gemeente Tholen hebben we op het gebied van sport, bewegen, cultuur, sociale basis en gezondheid diverse beleidsdocumenten en uitvoeringsplannen. Het Zeeuwse Sportakkoord, Regionaal Kader Gezondheid Oosterschelde 2022-2025, het preventieakkoord 2021-2023, een sportvisie en het jaarplan van de buurtsportcoach. Zo maar een greep uit de diverse plannen.

Vanuit deze beleidsdomeinen zoeken we aanpalende beleidsterreinen op. We kijken breder dan één domein. Ook betrekken we onze inwoners en de professionals die tevens onze inwoners zijn. Een aantal voorbeelden hiervan zijn:

- Preventieakkoord: Een brede groep inwoners en professionals heeft samen het lokale preventieakkoord geschreven, voert dit uit en evalueert dit. Ook wordt steeds gekeken naar uitbreiding van de groep.
- Vitale kernen: Een vitale kern is een samenwerkingsverband van (sport & cultuur) verenigingen en andere lokale partijen (zoals fysio, onderwijs en andere betrokken uit de kern) in een dorpskern om inwoners vanuit hun eigen behoefte meer en vaker te laten bewegen en sporten. Sport en bewegen is daarbij het bindmiddel.
- Zorgloketten: Iedere kern binnen de gemeente Tholen heeft een vorm van een zorgloket. Het zorgloket bestaat uit een groep vrijwilligers die laagdrempelig inwoners ondersteunen bij diverse hulpvragen. Dit loopt uiteen van het ophangen van een lampje tot informele cliëntondersteuning of zelfs een lichte voorliggende vorm van begeleiding in de vorm van huisbezoeken.
- Jij op Tholen: Binnen de gemeente Tholen is het Team Jij op Tholen actief. Dat team bestaat uit buurtsportcoaches, jongerenwerkers en vrijwilligers coördinatoren. Samen met inwoners en professionals zet met projecten en activiteiten op en zorgt met voor lokale borging. Ook met een jongerencrew (jongeren voor wie het goed is dat men een sociaal netwerk opbouwt) organiseert men activiteiten voor leeftijdsgenoten. Daarnaast is men bezig met projecten als beweegmakelaar (Dit met als inzet om o.a. kwetsbare inwoners niet in de zorgstructuur terecht te laten komen, maar instroming te verzorgen richting verenigingen), Uniek sporten, samenwerking met scholen, opzetten van sociale (beweeg)groepen, MQscan, GIDS, etc.

Bij alles wat we doen hanteren we de bestaande beleidskaders als uitgangspunt. Zoals hierboven aangegeven kijken we al breder dan één beleidsdomein. Met dit plan van aanpak beogen we nog integraler te gaan werken en te blijven werken.

Verder zijn we van mening dat:

- a. Gezondheidsverschillen ontstaan niet alleen door individuele leefstijlfactoren. Sociaaleconomische factoren zoals voldoende bestaanszekerheid, het volwaardig kunnen participeren in de samenleving, het beschikken over een sociaal netwerk, een prettige fysieke leefomgeving en voldoende toegang tot passende zorg en ondersteuning spelen een grote rol bij de mate van gezondheid en veerkracht die mensen ervaren.
- b. We zien in onze gemeente gezondheidsverschillen tussen wijken/kernen, maar ook tussen verschillende groepen inwoners. Ook in bepaalde levensfasen manifesteren deze verschillen zich. Dit betekent dat een gedifferentieerde aanpak noodzakelijk is. Maatwerk per wijk of groep in plaats van generieke voorliggende voorzieningen.

En we gaan uit van de volgende leidende principes:

- c. We benaderen gezondheid breed en positief. Gezondheid is meer dan alleen leefstijl; we kennen achterliggende oorzaken van ongezondheid en sturen op verbetering van deze dieperliggende oorzaken.
- d. We zetten erop in dat al onze inwoners gelijke kansen hebben op een goede gezondheid, zowel mentaal als fysiek.
- e. We investeren ongelijk om gelijke kansen op gezondheid te bevorderen. Ongelijke investering in mensen en buurten draagt bij aan het versterken van talenten en verbeteren van leefbaarheid in gezinnen, wijken en buurten met inwoners bij wie de grootste (gezondheids)winst te behalen is.
- f. We differentiëren in onze aanpak om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de situationele omstandigheden en leefwereld van de mensen om wie het gaat. Dat doen we op het niveau van wijk/buurt/kern/dorp. En we kijken naar de verschillende levensfasen en welke kansen we daarbij kunnen benutten.
- g. We werken vanuit de hele organisatie aan maatwerk met en voor de mensen om wie het gaat.
- h. We vragen van de andere domeinen dat zij in hun programma's, beleid en werkwijze aandacht hebben voor het effect van hun beleid op gezondheidsverschillen. Daarbij is het streven dat ook zij benoemen hoe zij bijdragen aan het terugdringen van gezondheidsverschillen.
- i. Deze visie en werkwijze vraagt wat van de manier waarop wij als gemeente beleid ontwikkelen en uitvoeren. We weten dat dit een lange adem vraagt en stellen hiervoor procesdoelen op de korte termijn en effectdoelen op lange(re) termijn.

1. Sport, bewegen en cultuur (doelen en resultaten, uitvoering en samenwerking)

1.1 Thema 1 Lokaal Sportakkoord en Thema 2 Brede regeling Combinatiefuncties:

Dit onderwerp sluit aan bij het reeds ingediende (Aanzet tot) herijking lokaal sportakkoord Tholen. Vandaar dat betreffende tekst één-op-één is overgenomen.

Inleiding

In de gemeente Tholen hebben we op het gebied van sport, bewegen, cultuur en gezondheid diverse beleidsdocumenten en uitvoeringsplannen. Het Zeeuwse Sportakkoord, het preventieakkoord 2021-2023, een sportvisie en het jaarplan van de buurtsportcoach. Zo maar een greep uit de diverse plannen.

Naar één leefstijlakkoord voor meer integraliteit

In het kader van de Herijking van het Sportakkoord, de brede SPUK en de herijking van het Preventieakkoord is nu het moment om één beleid overstijgend leefstijlakkoord vorm te geven.

- In de sportvisie is opgenomen: Wij vinden dat sport en bewegen een belangrijke bijdrage levert aan de maatschappij. Wij zien sport en bewegen als een beleving. Sport en bewegen zijn essentiële onderdelen voor een fysieke en sociale gezonde samenleving. Sport en bewegen draagt bij aan levensgeluk. Sport en bewegen zijn niet alleen een doel op zich, maar vooral ook een middel om andere doelen te bereiken.

- In het Preventieakkoord 2021-2023 Lekker in je vel in de Gemeente Tholen is opgenomen: Het akkoord is de start van een breder preventiebeleid in de gemeente Tholen. De gemeente kiest hierbij voor een stimulerende en faciliterende rol. De behoefte van de burger en de kracht van de samenwerkende partijen uit het veld zijn leidend. “Verbinden en versterken vanuit traditie en ambitie” is de missie van de gemeente Tholen. “Lekker in je vel in de gemeente Tholen” is de slogan van onze preventieambitie.

Tijdspad

Voorliggende herijking van het Sportakkoord is een aanzet om eind 2023 te komen tot een breed gedragen Leefstijlakkoord. Het huidige Preventieakkoord loopt eind 2023 namelijk af, vanaf 2024 willen we een lokaal Leefstijlakkoord hebben.

Kernteam

Een groep van circa 20-25 participanten hebben het lokale Preventieakkoord geschreven, voeren dit uit en evalueren dit gezamenlijk. De participanten komen ondermeer vanuit het onderwijs, Kinder- en peuteropvang, de GGD, bibliotheek, coachings-, gewicht en fysiopraktijken, zorginstellingen, (sport)verenigingen, zorgloketten, huisartsen, etc. Deze groep is gesplitst in 4 werkgroepen, namelijk:

- GEZOND OPGROEIEN (vanaf -9 maanden)
- ONDERWIJS EN OUDERS (doelgroep 4-12 jaar)
- JONGEREN AAN ZET
- OUDEREN BLIJVEN GEZOND ACTIEF

Iedere werkgroep heeft een ‘trekker’ benoemd, de 4 ‘trekkers’ vormen hiermee het kernteam van het huidige preventieakkoord en het op te maken brede Leefstijlakkoord.

Bij iedere werkgroep is ook een buurtsportcoach/jongerenwerker aangesloten.

Coördinator sport en preventie

De coördinatie van het lokale akkoord wordt gedaan vanuit het Team Sociaal Domein binnen de gemeente Tholen. Beleidsmedewerker Jordi Reuvers coördineert de herijking en uitvoering van de lokale akkoorden en legt de verbinding met de lokale uitvoering van GALA en het integrale plan van aanpak voor de Brede SPUK.

Monitoring en evaluatie

We gaan als vanzelfsprekend meewerken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK plaatsvinden in de periode 2023 -2026.

Het fundament op orde

Het fundament op orde brengen betekent dat we de voorwaarden verbeteren om te kunnen bewegen/sporten en daar plezier aan te beleven. Binnen de gemeente Tholen investeren we al jaren in goede dorpshuizen, culturele en sport- en beweegaccommodaties. We blijven ook de komende jaren investeren in accommodaties van verenigingen, maar ook zeker in openbare voorzieningen als jeu-de-boulesbanen, veilige wandel- en fietspaden, etc.

Daarnaast investeren we in het behoud van lokale verenigingen. Dit doen we onder andere door de verdere uitrol van het project Vitale Kernen.

Wat is een Vitale kern? Een vitale kern is een samenwerkingsverband van (sport & cultuur) verenigingen en andere lokale partijen (zoals fysio, onderwijs en andere betrokken uit de kern) in een dorpskern om inwoners vanuit hun eigen behoefte meer en vaker te laten bewegen en sporten. Sport en bewegen is daarbij het bindmiddel.

Het overall-doel is: Het bevorderen van een sociale, actieve en gezonde leefstijl in de kern door de inzet van sportieve, sociale, culturele en/of andere verbindende projecten/programma's. Dit alles moet plaatsvinden met lokale inzet en de initiatieven moeten geborgd worden.

Inmiddels zijn Sint Philipsland, Stavenisse en Oud-Vossemeer Vitale Kernen, de komende jaren willen we ook de overige kernen 'aanpakken'.

Een groter bereik

Deze ambitie gaat over de mensen die we met onze inzet bereiken: (potentiële) sporters/deelnemers, toeschouwers en vrijwilligers. Hierbij streven we naar kansengelijkheid, waarbij binnen gemeente Tholen niemand drempels voelt om te (blijven) genieten van sport en beweegactiviteiten. Met onze participatie binnen het Volwassenenfonds en Jeugdfonds Sport en Cultuur willen we financiële drempels om te sporten wegnemen.

Met gerichte activiteiten en interventies proberen we doelgroepen die minder goed in beweging komen uit te dagen. Een Doortrapdag om fietsveiligheid te promoten en hen vervolgens te borgen in een fietsgroep, een wandelproject voor mensen met chronische beperkingen, de opstart van laagdrempelige jeu-de-boules groepen, etc. Met verenigingen blijven we in gesprek gaan om het afnemende enthousiasme voor vrijwillige inzet, stijgende (energie)prijzen en andere maatschappelijke issues het hoofd te bieden. We blijven daarnaast inzetten op de jongste doelgroep binnen de kinderopvang en scholen. We zijn aangesloten bij Het Bewegend Kind en zetten in op de verbetering van het gymonderwijs. We blijven werken aan de monitoring en vervolgenterventies vanuit de MQ-scan om de motoriek onder de kinderen te verbeteren.

Meer (zichtbare) betekenis

Betekenis gaat over de waarde van sport en sportief bewegen voor de hele maatschappij. Sport geeft energie, plezier, inspiratie en zingeving in het dagelijks leven van zij die het beoefenen en volgen, maar levert ook een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals het tegengaan van eenzaamheid en kansengelijkheid of het bevorderen van gezondheid. Om de kracht van sport extra te benadrukken

gaan we in de Brede SPUK met alle partners in gesprek om deze maatschappelijke doelen aan te pakken. Met (commerciële) aanbieders van sport willen we sport nog meer bekendheid geven aan onze inwoners. Dit doen we door de verenigingen extra te promoten via onze social mediakanalen en lokale kranten of via Jij Op Tholen, ons team van Buurtsportcoaches, jongerenwerkers en vrijwilligerscoördinatoren van de gemeente Tholen. Ook blijven we inzetten op de organisatie van sportcafés, de ondersteuning Vitale Kern-groepen, etc.

We zien sport en bewegen als middel om doelen op andere beleidsterreinen te behalen. Daarom gaan we met onze partners de lokale akkoorden omvormen tot één leefstijlakkoord. De slogan van het huidige preventieakkoord 'Lekker in je vel in de gemeente Tholen', kunnen we behouden.

Betrekken lokale partners en inwoners

We gaan onze lokale partners en inwoners/vrijwilligers/ervaringsdeskundigen betrekken. Sterker nog, dat doen we al. We beperken ons daarbij niet alleen tot sportclubs, ondernemers in de sport en maatschappelijke instellingen, iedereen die een bijdrage kan en wil leveren is welkom. Samen met onze partners zijn we ook actief op zoek naar uitbreiding van onze partners.

Sociale veiligheid, integriteit en clubondersteuning

Sociale veiligheid en integriteit maakt onderdeel uit van onze clubondersteuning. Onze buurtsportcoaches hebben zeer korte lijntjes met (sport)verenigingen, lokale partners en de adviseur Lokale Sport. Doel is om deze korte lijntjes te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Middels het jaarlijkse sportcafé, maar ook de terugkerende besprekingen rondom het preventieakkoord (volgend jaar leefstijlakkoord) en de lokale en regionale trainingen/bijeenkomsten die we met de Adviseur Lokale Sport organiseren, blijven we inzetten op thema's die spelen bij verenigingen.

Één loket voor clubondersteuning inrichten is niet meer nodig, dat hebben we al. Sinds we een aantal jaren terug gestart zijn met Jij op Tholen hebben we een loket voor clubondersteuning.

Lokaal sportplatform

Dit lokale platform is er al. Dit is de groep van circa 20-25 participanten (en in de toekomst hopelijk nog meer) die gezamenlijk het lokale Preventieakkoord hebben geschreven en die het nieuwe leefstijlakkoord gaan schrijven.

Daarnaast hebben we Jij op Tholen en de stuurgroepen van de Vitale Kernen.

Inzet lokale functionarissen sport en bewegen (voorheen buurtsportcoaches)

Onze buurtsportcoaches voeren het jaarplan buurtsportcoaches uit. Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast. Boven dit jaarplan hangen de lokale en regionale akkoorden, waarin óók de doelen en de 6 thema's beschreven staan. Deze thema's hebben dus structureel de aandacht.

2. Gezondheid en sociale basis (doelen en resultaten, uitvoering en samenwerking)

2.1 Thema 3. Terugdringen gezondheidsachterstanden

Als gemeente ontwikkelen we een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden om kwetsbare groepen te bereiken, waarbij ook wordt gekeken naar de interactie met andere beleidsterreinen. Uitgangspunt is een brede, domein overstijgende aanpak langs meerdere sporen. We bieden gelijke gezondheidskansen en passen differentiatie toe bij interventies, toegespitst op (wijken met) mensen met gezondheidsachterstanden.

Dit thema betreft een overkoepelend thema aangezien de speerpunten verwerkt zijn in de overige thema's in dit plan van aanpak. We zetten ons al in op het gebied van GIDS, maar terugdringen van gezondheidsachterstanden doen we ook al door ondermeer de inzet van de buurtsportcoach, programma's vanuit het preventieakkoord, contacten met partijen als leger des heils, etc. We blijven deze programma's voorzetten en kijken naar uitbreiding ervan.

2.2 Thema 4. Kansrijke Start

Inleiding:

De gemeente Tholen zet vanuit de visie voorliggend veld in op preventie. De eerste 1000 dagen, vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar, zijn cruciaal voor de rest van het leven. Met het programma Kansrijke Start focussen we ons op deze periode, inclusief het programma Nu niet zwanger.

Wat willen we bereiken?

We willen samen met alle ketenpartners in het sociaal domein kwetsbare zwangere in beeld krijgen. Om ze te begeleiden waar nodig en tijdig de juiste hulp in te zetten, zodat ze na deze inzet op eigen kracht verder kunnen.

Preventief willen we kwetsbare (jong)volwassenen de vraag voorleggen rondom het krijgen van een baby. Het programma Nu niet zwanger ondersteunt professionals om dit gesprek te voeren, waar nodig.

Wat gaan we daarvoor doen?

Consulenten vanuit de gemeente Tholen zijn of worden aandacht functionaris. Ze zorgen voor samenwerking tussen de ketenpartners en zorgen ervoor dat het thema bekend blijft bij bijv. de consulenten, maatschappelijk werk en buurtpedagogen.

2.3 Thema 5. Mentale gezondheid

Inleiding:

Mentale gezondheid wordt per 2024 als actief speerpunt toegevoegd aan het preventieakkoord. Met name de mentale gezondheid onder jongeren is steeds meer een item. Uit de praktijk blijkt dat jongeren, met name tussen de leeftijd 12-24 jaar, moeilijk te bereiken zijn.

Wat willen we bereiken:

Door het organiseren van een aantal projecten willen we jongeren samenbrengen en stimuleren om met elkaar in gesprek te gaan over onderwerpen die betrekking hebben op mentale gezondheid. Daarnaast willen we onderzoek doen naar de mentale gezondheid van jongeren in onze kernen.

Hoe gaan we dit doen:

We willen allereerst inzetten op een project met betrekking tot de mentale gezondheid van jongeren. Dit gaan we doen door middel van het introduceren van een interactief (les)programma “Rouwmattie” op zowel scholen als verenigingen in onze kernen. Dit programma is gericht op het omgaan met rouw en verlies. Rouw en verlies gaat verder dan alleen ‘verlies aan de dood’ en spitst zich ook toe op allerlei onderdelen waarbij er sprake kan zijn van rouw, denk daarbij bijv. aan carrière wensen, belemmerende blessures, scheiding ouders, niet kunnen meekomen op school etc. Het programma bestaat uit twee onderdelen waarbij in onderdeel 1 de leerlingen worden meegenomen in een theaterervaring waarbij ze door middel van een voorstelling inzicht krijgen in de verschillende aspecten van rouw en verlies. Na het eerste onderdeel volgt deel 2 van het programma waarbij de leerlingen en leerkrachten (of begeleiders) de mogelijkheid krijgen om in gesprek te gaan met elkaar en de acteurs van het theaterprogramma.

Vervolg:

Na de eerste bijeenkomst zal er op termijn ook een <herhaalbijeenkomst> worden ingepland. Het doel van deze overeenkomst is om met de groepen terug te blikken, te evalueren en mogelijk, indien daar behoefte aan is, een vervolgbijeenkomst in te plannen om verder de diepte in te gaan met een paar specifieke onderwerpen. Nu we de jongeren tijdens dit programma samen kunnen brengen willen we ook onderzoek doen naar de algemene mentale gezondheid onder de jongeren. Dit gaan we doen door middel van een enquête die aan het einde van de bijeenkomst zal worden afgenomen bij de leerlingen, maar ook bij de leerkrachten (of begeleiders). Deze data zal in een nader stadium geanalyseerd worden. Het doel is om op basis van de opgehaalde informatie in kaart te brengen waar jongeren behoefte aan hebben met betrekking tot de ondersteuning van mentale gezondheid. Hierop zullen wij anticiperen door naast het programma rouw en verlies, ook nog andere programma’s aan te bieden.

2.4 Thema 6. Aanpak overgewicht en obesitas

Inleiding:

Het tegengaan van overgewicht komt ik diverse landelijke en lokale beleidsdocumenten terug. Bijvoorbeeld in het Nationaal en Lokale Preventieakkoord, het Nationaal en Lokaal Sportakkoord en de Landelijke en Lokale Nota Gezondheidsbeleid.

Wat willen we bereiken?

Één van onze doelen is een daling van het aantal mensen met overgewicht in 2040. Daarom zetten we ons in om:

- gezond eten te bevorderen
- meer en beter sporten en bewegen aantrekkelijker te maken
- de omgeving gezonder te maken
- te zorgen voor goede ondersteuning voor mensen met overgewicht en obesitas

Wat gaan we daarvoor doen?

1. We gaan kijken of we Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI’s) kunnen opstarten. We richten ons op het verwerven en behouden van een gezonde leefstijl bij volwassenen met (ernstig) overgewicht. Door begeleiding en advies bij voeding, beweging en gedragsverandering wordt toegewerkt naar een gezonde leefstijl.

Dit gaan we doen met lokale partners als fysiotherapeuten en voedingsdeskundigen. Ook worden de buurtsportcoaches en de verenigingen betrokken om te zorgen dat trajecten geborgd worden.

2. We gaan aan de slag met Gezonde Kinderopvang. Samen met de Kinderopvangorganisaties werken we aan de gezondheid en gezonde leefstijl van kinderen. Dit gaat via een structurele en integrale manier van werken. Daarbij is ook aandacht voor de deskundigheid van medewerkers.

We bekijken of we medewerkers kunnen opleiden tot coach Gezonde Kinderopvang. Deze coach wordt dan het aanspreekpunt voor gezonde leefstijl binnen de organisatie. Ook schoolt en coacht de coach collega's om op een integrale en planmatige manier te werken aan Gezonde Kinderopvang.

3. Samen met lokale partners proberen we 'kom uit de bank' trajecten op te zetten. We gaan actief op zoek naar volwassenen en senioren om ze echt in beweging te brengen. We richten ons hierbij op de inwoners die weinig bewegen, maar ook weinig sociale contacten hebben.

2.5 Thema 7. Valpreventie

Inleiding:

De ketenaanpak voor valpreventie is gericht op thuiswonende ouderen van 65 jaar of ouder, met een verhoogd valrisico. De aanpak bestaat uit vier stappen.

Samen met lokale partners (ondermeer fysiotherapeuten en huisartsen) gaan we de ketenaanpak uitvoeren. We houden hiervoor 4 stappen aan:

Stap 1: Opsporing of valrisico-inschatting

Het is belangrijk om een verhoogd valrisico op tijd te signaleren. Ouderen zijn zich namelijk vaak niet bewust dat ze een verhoogd valrisico hebben, of ze zien vallen als iets dat nu eenmaal bij het ouder worden hoort. Professionals die veel met ouderen werken, vervullen een essentiële rol in het signaleren van verhoogd valrisico. De jaarlijkse monitor valpreventie die vanaf 2024 uitgerold wordt kan hier ondersteunend aan zijn.

Stap 2: Screening en valanalyse

We brengen de risicofactoren voor vallen bij (thuiswonende) ouderen in kaart.

Stap 3: Valpreventieve beweeginterventies

Samen met lokale partners kijken we welke interventies of activiteiten we kunnen inzetten voor valpreventie. We passen maatwerk toe per kern. We bekijken of we bewezen effectieve interventies inzetten, of we ontwikkelen een programma op maat.

Hierbij kijken we ook naar borgen van de trajecten.

Stap 4: Actieve begeleiding en doorverwijzing naar structureel en passend beweegaanbod

Voldoende en juist sport- en beweegaanbod is belangrijk voor de borging van de initiatieven. Ouderen moeten, nadat een interventie is afgelopen, ook voldoende blijven bewegen. We bekijken of we al tijdens de interventie met aanbieders van het eventuele beweegaanbod in contact kunnen komen met de doelgroep om te vertellen over de mogelijkheden. Het helpt als ouderen na het volgen van een beweeginterventie, als groep gezamenlijk doorgaan met beweegaanbod.

2.6 Thema 8. Leefomgeving

Inleiding:

De leefomgeving heeft invloed op de gezondheid. Als de ruimtelijke inrichting beweegvriendelijk en groen en blauw is, bewegen mensen meer en nodigt dit uit tot gezond gedrag (gezondheidsbevordering) en tot samenkomen van mensen. Ook willen we dat de omgeving veilig is, zodat mensen het prettig vinden er te wonen of recreëren (gezondheidsbescherming). Daarnaast kan een omgeving op zichzelf stimulerend zijn en prikkelen tot het maken van een gezonde keuze.

Wat willen we bereiken?

Voor ons is een gezonde leefomgeving een omgeving die:

- nodigt uit tot een gezonde leefstijl zoals wandelen, fietsen, spelen, ontspannen,
- nodigt uit tot elkaar ontmoeten, samen te ontspannen en te recreëren.
- schoon is en sociaal en fysiek veilig.
- toegankelijk is voor alle gebruikers (denk aan ouderen, kinderen en gehandicapten).

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan inzetten op het beweegvriendelijk te maken van de leefomgeving. Dit doen we door samen met inwoners in de kernen te bekijken welke voorzieningen en/of aanpassingen we kunnen realiseren en hoe. Denk hierbij aan de aanleg van jeu-de-boulesbanen voor senioren, bike-parken voor de jeugd, beweegtoestellen in de openbare ruimte, aanleg van meer groen in de openbare ruimte, etc.

Dit alles uit te nodigen om beweging en samenkomen in de leefomgeving te bevorderen.

De omgevingswet/visie, woonvisie en beleid rondom hittestress zijn belangrijk om bij dit onderwerp te betrekken.

Daarnaast is het belangrijk om in beeld te krijgen wat er op de verschillende leefgebieden bij de inwoners speelt om de leefomgeving te bevorderen verzamelen we informatie vanuit verschillende onderzoeken onder andere het lemon-onderzoek maar zijn we ook voornemens een uitvraag te doen met de leefplekmetr. Daarnaast wordt per kern een dorpsagenda opgesteld waarbij de speerpunten op het gebied van leefbaarheid per dorp/kern specifiek geïnventariseerd worden.

2.7 Thema 9. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en vroegsignalering Alcoholproblematiek

Inleiding:

Binnen de gemeente Tholen wordt gebruik gemaakt van de diensten van Emergis preventie / 1nul1 preventie. Deze kennen verschillende interventies binnen hun totaal aanbod. De gemeente Tholen maakt bijvoorbeeld gebruik van de interventies: Blijf cool, Helder op school, straatcontact, pitstops, Moti4, ouderavonden, Nix 18 enz..

Het streven is een integraal samenhangend programma wat zich richt op de gebieden van alcohol, roken, drugs, gamen en social media.

Daarnaast neemt de gemeente Tholen in provinciaal verband deel aan het actieprogramma laat ze niet (ver)zuipen. Sinds 2010 werken alle dertien Zeeuwse gemeenten, de GGD Zeeland, Emergis Preventie en de Politie Zeeland West-Brabant aan de integrale aanpak van alcoholmatiging bij jongeren. Deze integrale aanpak wordt uitgevoerd onder de campagnenaam 'Laat ze niet (ver)zuipen!', afgekort tot LZNZ.

'Laat ze niet (ver)zuipen!' heeft de volgende doelstellingen:

Het tegengaan en terugdringen van alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar;

Het tegengaan van risicovol/schadelijk alcoholgebruik door jongeren van 18 tot en met 23 jaar;

Het tegengaan van (risicovol) alcoholgebruik bij gezinnen met een laag sociaal economische status;

Realisatie van opzet ten aanzien van een integrale, Zeeuwse aanpak op problematisch alcoholgebruik bij de 55+ doelgroep;

Realisatie van opzet ten aanzien van een integrale, Zeeuwse aanpak gericht op genotmiddelenproblematiek onder jongeren.

Wat willen we bereiken

- het terugdringen van het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar
- het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik door jongeren van 18 t/m 23 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen

De insteek binnen Zeeland en ook binnen Tholen is dat we het tegen gaan van alcoholgebruik en de problematiek die hierbij komt kijken zowel individueel als systeemgericht insteken. Dit houdt in dat we ons vooral ook richten op het netwerk rond de jongeren zoals ouders, scholen, sportverenigingen, horeca en supermarkten. Om dit een extra impuls te geven worden de middelen toegevoegd aan de bestaande middelen zodat de huidige interventies en acties die in de inleiding beschreven zijn uitgebreid / verbreed kunnen worden.

We zijn ons ervan bewust dat niet alles preventief opgelost kan worden. Om deze reden hebben we in provinciaal verband een preventie en handavingsplan alcohol waarbij er jaarlijks doormiddel van een nalevingsonderzoek gekeken wordt hoe de situatie op het gebied van het schenken van alcohol en de verkoop van alcohol aan minderjarige binnen de gemeente gesteld is. Op basis van deze resultaten worden preventieve of repressieve middelen ingezet.

2.8 Thema 10. Versterken Sociale Basis

Inleiding:

Voor de versterking van de sociale basis richten we ons vooralsnog voornamelijk op lokale maatschappelijke initiatieven. Zoals eerder in het stuk aangegeven heeft iedere kern binnen de gemeente Tholen een vorm van een zorgloket. Het zorgloket bestaat uit een groep vrijwilligers die laagdrempelig inwoners ondersteunen bij diverse hulpvragen. Dit loopt uiteen van het ophangen van een lampje tot informele cliëntondersteuning of zelfs een lichte voorliggende vorm van begeleiding in de vorm van huisbezoeken. Dergelijke initiatieven zoals hierboven beschreven zijn een absolute meerwaarde voor het versterken van de sociale basis en willen we dan ook graag een steun in de rug geven. Het is hierbij niet zo dat er alleen maar burgerinitiatieven ondersteund worden. Professionele organisaties die zichtbaar een bijdrage leveren aan het versterken van de sociale basis kunnen ook zeker een plan indienen bij de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Het doel is het organiseren van laagdrempelige ontmoetingsplekken waarbij inwoners met elkaar in contact kunnen komen en ondersteund worden bij vraagstukken waar ze tegenaan lopen.

Wat gaan/blijven we daarvoor doen?

Ondersteunen van lokale maatschappelijke initiatieven middels een bijdrage op basis van ingediende aanvragen.

2.9 Thema 11. Mantelzorg

Inleiding:

Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de eigen kracht en zelfredzaamheid van mensen en hun sociale netwerk. Reden hiervoor zijn veranderingen in de zorgsector, de toenemende vergrijzing en de uit beleidswijzigingen voortkomende wens om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen. Informele zorgverleners, zijnde (jonge) mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers, krijgen hierdoor een steeds belangrijkere, complexere en intensievere rol.

Wat willen we bereiken?

We willen mantelzorgers vinden, versterken, verlichten en verbinden.

Wat gaan/blijven we daarvoor doen?

We ondernemen activiteiten om (jonge)mantelzorgers te bereiken (op zorgplekken/dagelijks leven, thuis en op school). Wij zetten daarvoor in op juiste, goed leesbare en laagdrempelige informatieverstrekking.

We zorgen dat het welzijnsveld toegerust is om (overbelaste) mantelzorgers te herkennen, hen emotioneel te ondersteunen met praktische hulp bij te staan en/of hen door te kunnen verwijzen naar professionals. Dit doen we door het organiseren van trainingen en netwerkbijeenkomsten. Verder benutten we de Dag van de Mantelzorg en uitreiking van de Mantelzorgattentie als contactmoment en organiseren we ontspannende activiteiten en info-avonden voor mantelzorgers.

2.10 Thema 12. Eén tegen eenzaamheid

Inleiding:

Eenzaamheid is een actueel en urgent probleem. Het is tegelijkertijd een complex vraagstuk dat om individuele oplossingen vraagt. Daarvoor is samenwerking tussen verschillende mensen en organisaties op lokaal niveau noodzakelijk.

Wat willen we bereiken?

Aanpak van eenzaamheid voor de diverse doelgroepen.

Wat gaan/blijven we daarvoor doen?

Eenzaamheid bij specifieke doelgroepen onderzoeken en zoeken naar mogelijkheden om met hen in gesprek te gaan. Netwerkpartners en collega's van andere beleidsterreinen betrekken bij en informeren en bevragen over wijken/buurtten en doelgroepen in relatie tot eenzaamheid. Activiteiten met/en op elkaar afstemmen om zoveel mogelijk eenzamen te bereiken. Daarnaast organisaties stimuleren om eenzaamheid te doorbreken, door hen financieel te ondersteunen.

2.11 Thema 13. Welzijn op recept

Inleiding:

Het zorglandschap is altijd volop in beweging zo ook in de huisartsenpraktijken. Er wordt ook steeds meer druk gelegd bij huisartsenpraktijken wanneer het gaat over de geestelijke ondersteuning van de patiënten. We hoeven alleen maar naar de bezetting van de gemiddelde huisartsenpraktijk te kijken om te zien dat het niet enkel en alleen gaat over lichamelijke klachten. De huisartsen binnen de gemeente Tholen hebben allemaal een praktijkondersteuner GGZ in dienst. Daarnaast wordt er vanuit de gemeente op dit moment een proef gedraaid met de POH jeugd. Hier maakt iedere praktijk gebruik van. De ervaringen tot nu toe zijn positief. Kortom iedere praktijk heeft een sterke basis om

een breed aanbod te leveren voor zowel lichamelijke als geestelijke klachten. Echter mist er nog 1 schakel. Dit is de koppeling met welzijn/WMO/ Maatschappelijk werk. Deze willen we door middel van welzijn op recept organiseren.

Wat willen we bereiken?

- Welzijnsaanbod organiseren bij de huisartsenpraktijken om zo de druk bij zowel de WMO als huisarts weg te halen en tegelijkertijd de patiënt/ inwoner beter van dienst te kunnen zijn
- De samenwerking tussen zorg en sociaal domein verder versterken

Wat gaan we hiervoor doen?

Het idee is om een in de vorm van een pilot bij één huisartsenpraktijk te beginnen met welzijn op recept. Indien dit goed bevalt dit te verbreden naar de andere praktijken binnen de gemeente. Indien dit ook gewenst is vanuit de huisartsen.

3. Ondersteunende onderdelen: Versterking kennis- en adviesfunctie GGD en Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

3.1 Thema 14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD

Inleiding

De aanvraag die alle Zeeuwse gemeenten vóór 30 maart hebben gedaan voor de Brede SPUKregeling GALA bestond uit 15 onderdelen. Een van deze onderdelen is de versterking van de kennis en adviesfunctie GGD Zeeland. Alle gemeenten ontvangen hier middelen voor, die dienen te worden ingezet bij de regionale GGD. Voor de inzet van die middelen moet een opdracht worden verstrekt. Waar willen de gemeenten dit geld aan besteden? Een werkgroepje, met daarin vertegenwoordigers van de drie subregio's, heeft zich over deze vraag gebogen. Ook het Kernteam Gezondheid heeft vervolgens meegedacht. Hieronder staat de opdracht verder beschreven.

Onderstaande zaken zijn als interessant aangemerkt:

- Landelijke cijfers naar de regio halen en vertalen naar de lokale situatie. De verbinding leggen met andere kennispartijen (voorbeeld: Pharos).
- Achterliggende oorzaken (bestaanszekerheid, sociaal netwerk & kennis) van gezondheidsachterstanden aanpakken. Hoe kun je interventies effectiever maken? Wat kan de gemeente doen?

Subvragen:

- Welke interventies passen het best bij de lokale situatie van een gemeente?
- Hoe pak je dat als gemeente dan aan?
- Hoe zorg je voor een duurzaam/blijvend resultaat en hoe bereik je gezondheidswinst?
- Kan de GGD daar adviezen op geven? Of een plan van aanpak voor opstellen per gemeente of subregio?

Voorstel voor de opdracht aan de GGD:

- Analyseer de 13 lokale GALA-plannen van de gemeenten en haal de rode draad eruit. Bekijk of er raakvlakken zijn en waar de overlap zit.
- Geef aan met welke achterliggende oorzaken je per interventie rekening moet houden en hoe je dat aanpakt. Breng de belangrijkste doelgroepen per aanpak/interventie in kaart, waar de meeste gezondheidswinst valt te behalen.
- Maak een voorstel voor monitoring van deze interventies (kunnen ook interventies binnen de 5 Ketenaanpakken zijn).
 - o Cijfers
 - o Kwalitatief
 - o Proces
- Organiseer voor de gemeenten bijeenkomsten over thema's uit het GALA om de vragen die nog leven te beantwoorden (verdiepende themasessies). Eventueel ook uitvoerende partijen van de interventies ondersteunen.

3.2 Thema 15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Binnen Zeeland wordt veel gebruik gemaakt van elkaars kennis en ervaring. Doordat Zeeland uit relatief kleine gemeenten bestaat is samenwerking niet alleen een leuke bijkomstigheid maar ook

een strategie om als kleine gemeenten de taken die ons toebedeeld worden uit te voeren. De ontwikkelingen op het gebied van sport en gezondheid vragen van de individuele gemeente een grote inzet. Als gemeente zien wij het belang van de impuls op het gebied van gezondheid en willen hier graag extra op inzetten. De ontvangen gelden voor de coördinatiekosten worden ingezet om extra personele uren in te zetten om uitvoering te geven aan het nieuwe beleid.

4. Hoe wordt de voortgang bewaakt?

De afgelopen jaren is er heel veel in gang gezet op gezondheid, preventie, een sterke sociale basis, sport, bewegen en cultuur. We borduren waar mogelijk voort op de bestaande beleids- en uitvoeringsplannen en kijken naar uitbreiding ervan.

Om de integraliteit tussen deze domeinen te stimuleren en te waarborgen, bekijken we welke beleidsdocumenten we kunnen samenvoegen of in ieder geval de integraliteit in ieder document te benoemen.

Het voorliggende plan van aanpak is een overkoepelend plan. We gaan ons nog meer inspannen voor lokale monitoring van ons beleid en de integrale aanpak van de thema's in de Brede SPUK. We bewaken de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak, leren hiervan en sturen bij op basis van de bevindingen. We brengen de verantwoordelijke collega's per thema frequent bij elkaar, dit is ons lokale kernteam.

We gaan een bijdrage leveren aan kennisdeling op regionaal en landelijk niveau, dit onder andere door deelname aan de landelijke monitorings- en evaluatie-instrumenten.

Daarnaast zetten we in op het verkrijgen van (extra) cijfers, die we vervolgens weer betrekken bij het opstellen en/of aanpassen van de jaarlijkse plannen per thema. Hierbij valt onder andere te denken aan:

- KISS gegevens NOC*NSF
- Sportdeelname-onderzoek Zeeland
- Waarstaatjegemeente.nl
- Zeelandscan
- MQ-scan
- Gezondheidsmonitors GGD
- CBS
- Onderzoek mentale gezondheid

5. Beschrijf op welke wijze samenhang en synergie wordt nagestreefd tussen uitvoering op de verschillende hoofdthema's en onderdelen.

De verschillende hoofdthema's en onderdelen zijn integraal met elkaar verbonden. Er is dan ook sprake van grote samenhang waardoor sommige onderdelen sterker kunnen worden neergezet dan wanneer dit als losse onderdelen wordt gezien, dit is synergie. Zo wordt bijvoorbeeld het terugdringen van gezondheidsachterstanden sterker door het te koppelen aan het sportakkoord, maar is het ook belangrijk dat er samenhang is met onderdelen zoals leefomgeving, mentale gezondheid, of valpreventie. Op deze manier heeft het terugdringen van gezondheidsachterstanden ook te maken met de aanpak van overgewicht en obesitas.

Zoals hierboven reeds beschreven zoeken we vanuit de diverse beleidsdomeinen aanpalende beleidsterreinen op. We kijken breder dan één domein. Ook betrekken we onze inwoners en de professionals die tevens onze inwoners zijn. Hierboven zijn daarvan al diverse voorbeelden genomen. Deze voorbeelden behouden we en bouwen we uit. Ook kijken we naar nieuwe projecten, maar we kijken daarbij altijd naar synergie en borging.

6. Verbinding onderdelen Brede SPUK en doelen GALA en Sportakkoord II, Toestemming gebruik informatie en Ondertekening

	1. Lokaal sportakkoord	2. Brede Regeling Combinatiefuncties	3. Terugdringen gezondheidssachterstanden	4. Kansrijke Start	5. Mentale gezondheid	6. Aanpak overgewicht en obesitas	7. Valpreventie	8. Leefomgeving	9. OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	10. Versterken sociale basis	11. Mantelzorg	12. Eén tegen Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord															
Terugdringen gezondheidssachterstanden	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒		☒	☒	☒	
Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	☒	☒	☒		☒	☒		☒							
Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	☒	☒	☒		☒	☒	☒			☒	☒	☒	☒		
Een gezonde leefstijl	☒	☒	☒		☒	☒			☒				☒		
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid	☒	☒	☒	☒	☒	☒				☒					
Vitaal ouder worden	☒	☒	☒		☒	☒	☒			☒	☒	☒	☒		
Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur															☒
Doelen Hoofddijnen Sportakkoord II															
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	☒	☒	☒		☒	☒	☒					☒			
Sociaal veilige sport creëren	☒	☒	☒		☒	☒	☒					☒			
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	☒	☒			☒									☒	☒
Vaardig in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	☒	☒	☒		☒	☒			☒				☒		
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	☒	☒						☒							
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren							☒								
Doelen addendum BRC															
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)	☒	☒	☒		☒	☒		☒							
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is	☒	☒						☒							
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden)	☒	☒	☒		☒	☒		☒	☒						

7. Toestemming gebruik informatie

- ☒ De gemeente geeft toestemming voor gebruik van de informatie uit het plan van aanpak voor de evaluatie van de landelijke samenwerkingsafspraken en de monitoring en doorontwikkeling van landelijk beleid.

8. Ondertekening

Het plan van aanpak dient ondertekend te worden door ten minste één wethouder.

Naam wethouder: Corniel van Leeuwen

Datum van ondertekening: 14-09-2023

Handtekening: _____